

ravno tako, kakor „Slov. Gospodar“. Nemškutarji tedaj slobodno skrijejo svojega novega „tatermana“. Noben Slovencev pametnjak se ga ne bo ustrašil.

Volitvenske zadeve.

Pred l. 1873. so deželni poslanci volili izmed sebe v državni zbor dunajski. Ali takrat so sklenili postaviti, da v državni zbor zanaprej volijo volilci sami. Take volitve bile so prvič l. 1873. na 6 let in bodo torej sedaj drugič. Na Stajerskem bodo kmetske skupine volile 2. julija, mestne 4. julija, kupčijske in obertnijske zbornice 7. julija in veliko posestvo 8. jul. 1879. Imamo torej zopet volilne skrbi, dolžnosti in borbo. Križem rok držati ne kaže. Kajti izvoljeni poslanci dobijo pravico postaviti in odpravljati, pa tudi več ali manjše globoko davkoplačilcem v žep segati. Tudi bo prihodnji državni zbor sklepal o prenearedbi sedanje vojaške postave. Zato prosimo volilce, naj se pobrigajo za tako imenitne zadeve!

Veliki posestniki volijo vsak sam. Ravno tako tudi mestjani in tržani. Le kmetje so tukaj na slabšem, ker morajo izmed sebe še le volilnega moža izvoliti, ki gre namesto cele srenje na volišče, kder ga mnogokrat zmotijo, pregovorijo ali podmitajo, da pogosto drugači voli, kakor so mu srenjčani doma naložili in kakor mu zdrava pamet, dobra vest nalaga. Zato je jako imenitno, da se potrudimo za izvolitev dobrih, poštenih, narodnih in vernih volilnih mož. Tukaj je pred vsem gledati na to, da bodo župani res vse zapisali v zapisnik one, kateri imajo volilno pravico, a izbrisali, ki nje nimajo. Ako kdo zapazi, da se godi krivica, naj hitro v 8. dnevih po razglasenju od okrajnega glavarja potrjenega zapisnika volilcev ugovarja. Zapisnik leži pri županu vsakemu na ogled. V zapisnik se mora na kmetih zapisati vsak srenjčan, ki v občinah s 3. volilnimi redi pripada prvemu ali drugemu, v občinah z 2. volilnima reda pa k onim, ki skup plačujejo $\frac{2}{3}$ pravega davka brez doklad. Dalje se morajo v zapisnik vzeti: 1) dekani, župniki in kaplani, sploh duhovniki v dušnem pastirstvu, 2) uradniki, 3) oficirji in vojaški družniki v pokoju, 4) doktorji in ranocelniki, 5) profesorji in nadučitelji, 6) častni srenjčani. Volilcem se prištevajo tudi domače skupščine, zavodi, društva, ki dohodnino plačujejo od posestva ali obrtnijstva.

Kmetski volilci izberó potem izmed sebe vpričo gosposkinega komisarja toliko volilnih mož, kolikor jim po postavi gre. Če je v srenji manjše ko 500 ljudi, tedaj smejo izbrati samo 1 volilnega moža, če je pa le 1 žez 500, tedaj pa 2. To je prav imenitno in uzrok, zakaj je pri volitvah za državni zbor več volilnih mož, kakor pri onih za deželni zbor. Kajti pri teh velja le 250 ljudi nad 500 duš še za enega volilnega moža več, medtem, ko pri onih uže za 501 prebivalca treba izvoliti 2 volilna moža. Na primer Lehen pri Slov. Gradcu šteje 1195 duš. Za deželni zbor voli 2

volilna moža, za državni zbor pa za ostalih 195 prebivalcev še enega, tedaj skup 3. Da pa župani izvedó, koliko volilnih mož na srenjo spada, naj poprosijo pri okrajnem glavarstvu, kder se jim mora povedati število prebivalcev po zadnjem številjenju l. 1869. Kajti po tem se bo ravnalo in sami lahko vedó, ali se je srenji pravo število volilnih mož odmerilo ali ne.

Slovenci na Stajerskem volimo v kmetskih skupinah 3 državne poslance. I. skupina obsega sodnijske okraje Maribor, Slov. Bistrico, Konjice, Slov. Gradec in Mahrenberg. Voli se v Mariboru, Konjicah in Slov. Gradcu. Zadnjič bilo je skup 298 volilnih mož. II. skupina obsega Ptujski, št. Lenartski, g. Radgonski, Ljutomerski, Ormoški, Rogački in Šmarijski okraj. Voli se v Ptuj, v Ljutomeru in Rogacu. Volilnih mož bilo je 354. III. skupina obsega Celjski, Laški, Vranski, g. Grajski, Šoštanjski, Sevnjski, Brežiški in Kozijanski okraj. Voli se v Celju in Brezicah. Volilnih mož bilo je 229. V Mariborskem volilnem okraju smo takrat Slovenci propali. Zmagal je Seidl. Sedaj ga moramo podreti!

Gospodarske stvari.

Karbolova kislina in njena poraba pri vrtnarstvu.

M. Karbolova kislina je za pokončevanje škodljivega mrčesja močno hvaljeno sredstvo. Seveda sama na sebi, v svoji popolni moči in čistosti ni za rečeno porabo. Pokončala bi tudi rastline, ktere ravno varovati hočemo škodljivcev. Da se mora z vodo tako dolgo mešati in tanjšati, da za rastline uničevalno moč zgubi, to je jasno ko beli dan. V ta namen so se razne poskušnje s karbolovo kislino že delale, ki jih hočemo tukaj v poduk svojim bravcem na kratko navesti. Prva skušnja se je naredila z zmesijo, iz 1 dela karbolove kisline in 20 delov vode. Ta zmes se je pustila 24 ur stati, da se je še bolj razkadila in oslabila, predno se je rabila. Na vrhu te zmesi se je prikazala tanka oljnata plast, ki je vsako rastlinsko snovino popolnoma in hitro umorila. S to zmesijo ni bilo toraj nič početi. Razlita po gredici z redkvijo in zeljnatimi sajenicami, ki so jih zeljske bolhe hudo nadlegovale, je pokončala rastline in mrčes. Tudi še slabjša raztoplina, 1 del karbolove kisline in 50 delov vode, je bila tudi še premočna. Slednjič se je prestopilo k še slabjši raztoplini, 1 del karbolove kisline in 100 delov vode in ta je bila primerna in prava. Poginilo je za njo vse mrčesje in rastlinam ni nič škodovala. Vsigdar pa je treba oljnato kožico, ki se vrh raztopline naredi, odstraniti in potem še le ž njo škropiti. Jednokratno škropljenje je oprostilo in rešilo vse gredice zeljnih bolh, listnih uši in črvov in prav majhina trohica te raztopline, ki se je na mravljinke vtila, da je drobna živalica vrat na nos iz mravljišča pobrala popustivša jajčica, kar sicer ne stori kmalo.

Črešnjevo drevo, katerega zreli sad je mravlje močno na se vlekel, jih je bilo v kratkem rešeno, ko se je deblo s karbolovo raztoplino pomočilo; vendar pa so se v 3—4 dneh zopet jele zbirati, ko je duh karbolove kisline preminil. Se le, ko se je volnati trak v karbolovo kislino pomočen okoli debela ovil, so bile mravlje za zmiraj odpodene. Tudi razni drugi mrčesi se dajo s to raztoplino pregnati, posebno listne uši, ki so rastlinam in drevju mlajšemu in starejšemu zelo na škodo. Posebno rože in breskve imajo od teh mrčesov silno veliko trpeti. Tako rožni grmič leta in leta ni cvel, ker so listne uši mu vse cvetje zadušile. Brž pa, ko je bil spomladi z rečeno raztoplino zmerno poškopljeno, otet je bil pogubnega mrčesa in prihodnja spomlad ga je videla v obilnem, lepem cvetju. Karbolova kislina je toraj za pokončevanje raznega mrčesja vse priporočbe vredna.

Kak upliv ima krma na dobroto svinjskega mesa.

M. Na dobroto svinjskega mesa slanina in špeha sploh ima krma velik vpliv. Kuruza, kakor se navadno sem ter tje svinjam, slasti proti koncu pitanja, daje poprek bolj mehko meso in slanino vendar pa prijetnega, sladkega okusa. Najboljšega okusa pa postane svinjetina, ako se krmače z mlekom in sploh z mlečnimi odpadki, kakoršnih se v mlekarijah nahaja, pitajo. Tudi ječmenov drobljenec, drobljen ječmen, daje dobro meso. Če se jim pa oves in grašek poklada, imajo že bolj trdo vlaknato meso. Svinje, katerim se zelena detelja poklada, imajo neko posebno rumenkasto malo okusno meso. Po želodovi klaji dobi meso nek posebno neprijeten okus.

M. Pridelovanje pelina. Pelin (*Artemisia absinthium*) se po vrtilih, vinogradih, kjer se je enkrat zaplodil, sam ob sebi širi in zareja. Kdor ga pa hoče v večji meri in s pridom pridelovati, ta si mora bolj suho, negnojeno zemljo poiskati. Po starih kamnolomnih, rudokopnih robovih, kamenitih klancih in grobljah prav dobro stori. Pomnoži se ali s sajenicami iz semena, ki se jeseni na dobrih vrtnih gredah poseje brž ko je dozorelo, ali pa tudi z delenjem korenin. Sajenice se morajo 45—60 cent., če močno raste, celo 90 cent. vsaksebi saditi. Ko so se enkrat prijele, potem večidel več let stojé brez vse obdelave in strežbe. Ker pa starejše rastline po zimi rade pozebejo, treba je skrbeti, da se nastale luknje vedno z mladimi nadomestijo. V kamenitem in peščenem zemljišču je treba gledati, da seme o pravem času izpade in se raztrosi. Pelin cvete julija in avgusta, zori septembra in oktobra, listje se pobira meseca maja, cvetje pa julija. Prodaja se po lekarnicah ali apotekah.

M. Trpežno kolje za vinograde in plotove. Da kolje za razne potrebe tako rekoč nepokončljivo postane, priporoča neki angleški list, da se mora v kuhano laneno olje pomakati, v katero se

je toliko ogljevega prahu namešalo, da je vse kakor barva gosto postalo. Tako kolje pre nikdar ne zgnjije. Poskusiti ne škodi.

M. Pomoček zoper podgane, stakore. Vzame se toliko moke, da se cela zmes more v ponvi v hlebček precej trdne pogače speči. Na $\frac{1}{4}$ kila drobno zribane morskega čebula (*Scylla maritima*) in na $\frac{3}{8}$ drobno sesekane slanine se jemlje navadno tri perišča moke. Vse vkup se v ponvi speče v pogačo in potem podganam vrže. Pravijo, da ta pomoček podgane pomori.

Sejmovi. 3. junija Loče, sv. Ema, Lučane, Ljutomer, Ptujška gora, Mahrenberg, Maribor (goveji in konjski sejmi), Mozirje, Laški trg, Rače. 5. jun. sv. Marjeta na Pesnici; 6. junija Turnišče.

Dopisi.

Od sv. Petra pod Mariborom. (Zlato sv. meso) slovesno in sijajno obhajali so 25. maja velečestiti gospod Marko Glaser, naš 37letni župnik, ob enem častni kanonik, konzistorijalni svetovalec lavantinski in duhovni svetovalec sekovski. Na predvečer bila sta zvonika farne in podružne cerkve krasno razsvitljena. Drugi den je navrelo veliko ljudstva in došlo od vseh strani mnogo čestilcev zlatomešnikovih, med temi 3 jubilanti preč. g. dekan in kanonik Žuža, župnik v pokoju č. g. Grosskopf in č. o. Gabriel, frančiškan, dalje lavantinski kapitel, graški kanonik preč. g. Misija, več dekanov, župnikov, profesorjev, kaplanov, frančiškanov, skup 32 duhovnih gospodov. Vsi so občudovali, kako je bilo vse lepo in primerno urejeno in okinčano. Pred slovesnim sprevedom je sestra in gospodinja zlatomešnikova, spošt. Marija Glaserjeva, po 50. letih zopet z vencem pristopila in ga položila na bratovo glavo; stregli ste njej 2 družici sorodkinji: Johana in Rozalija Glaserjeva. Prizor je navzoče do solz genil. Spreved je bil krasen. Udeležila se ga je šolska mladež, belo oblečene deklice, pevci, bogoslovci, duhovniki, kanoniki, jubilanti vsak z barvano palico v roki, na katerej je bil venec z napisom: 50 let. Pri sv. meši so asistirali preč. kanoniki lavantinski, bogoslovci pa in domači in tuji pevci pod vodstvom g. Maniha izvrstno peli latinsko Molitorjevo: missa Angelorum custodum. Po sv. meši so pa nam preč. g. kanonik Kosar v uzvišeni mojsterskeji besedi po I. Petri 4, 10. razložili mnogovrstne velike zasluge zlatomešnikov. Po sv. opravi se je v farovžu zlatomešniku čestitalo in pri tej priliki se jim poklonilo mnogovrstnih daril, diplom in čistitek. Došlo je tudi mnogo telegramov, pisem itd. Med onimi, ki so pismeno čestitali, bili so tudi 3 deželni poslanci: dr. Radaj, dr. Dominkuš in Fluher, čitalnica mariborska, prečastiti knezoškof graški in preuzvišeni nadškof solnograški. Krasna je bila pa čestitka lavantinske duhovščine z kronogrami latinskimi, koje je spretno